

CSIKI LAPOK

Felelős kiadó: Özv. Vákár Lajosné	Előfizetési ár:		Nyilvtéri közlemények díja soronként 1 Pengő. Kéziratokat nem adunk vissza. Hirdetési díjakat a legolcsóbban számítjuk. Kiadóhivatal Csikszereida, Apai Mihály-utca 15. sz.	Felelős szerkesztő: vitéz Rászegh Győző
	Egész évre Pengő 10.— Félévre Pengő 5.—	Negyedévre Pengő 2.50 Példányonkénti ára 16 fillér Külföldre egy évre 20 Pengő. Megjelenik minden vasárnap.		

Szent Margit, az Árpádház gyöngye.

Írta: vitéz Albert Vilmos.

Margaréta, amelyből a Margit név lett — gyöngyöt jelent. Valóban IV. Béla királyunk szentéletű leánya igazi gyöngy volt: az Árpádháznak, mely a nagy királyok és szentek egész sorát adta a magyarságnak, legszebb gyöngye. Nemes, áldozatos, fiom egyszerűségét, a nagy tavolság kódén át is — a mély lelkiességnek lágy színei ivelik, s a királyi szűz törekény alakjából kisugárzó hősi lélek és életszentség — az idő oly nagy távlatában is — különös mély varázssal kap meg bennünket. Eddig is voltak tiszteletének oltárai: a hívő magyar szívek. Most, hogy a szenttéavatással, éppen a történelmi múlt és a jelen, keletről fenyegető szörnyű viharának végzetes találkozására idején hivatalosan az oltár magasztalására került: vigasztaló, bensőséges öröm tölti el a nemzet lelkét.

A térdelés idején a nemzet oltárára tett zsenge, engerztelő áldozatot — ki a legmélyebb Isten- és honsszerlemből önként vállalt aszkézis útjében elégett — hét századon keresztül boldognak és szentnek tisztelte nemzete és a külföld is; háborus zivatark és egyéb történelmi akadályok több ízben megszakították a szenttéavatás folyamatát. A mai világégés felcsapó lángtengerében, a nagy Keleti vészedelem felújulásának válságos időpontjában következett be a Szentatya gondviselészerű határozata.

Amire az egész magyar nemzet közel 700 esztendőn keresztül epedve várt — olvassuk a magyar püspöki karnak a szenttéavatás alkalmából kiadott közös, a nemzet szívéből szóló remek pástörlevelében — azt mindnyájunknak kimondhatatlan örömmel kegyesen megadta XII. Pius pápa Őszentsége, mikor 1943. június hó 23-án elfogadta és legfőbb tanítói hatalmával jóváhagyta a Szentatyaok Szent Kongregációjának azt az előterjesztését, hogy árpádházi Boldog Margit, akit a magyar nemzet gyönyörű szépélete és csodái miatt halála napjától fogva egészen mostanig megszakítás nélkül Szentnek nevezett és Szentnek is tisztelt: szakadatlan kultusza címen, hivatalosan is a Szentek sorába iktattassék.

Nagy megtiszteltetés érte ezzel nemzetünket. Krisztus földi helytartója, a földön is a szentek dicsőséges sorába emelte a magyar királyleányt, aki a világ minden dicsőségéről lemondva, Szent Domokos leányainak egyszerű fehér ruhájában élte le boldog emlékü életét. „A viiágegyházban ezentúl az idők végezetéig felhangzik évenként e név: Szent Margit, a magyar király leánya. S az öt világrész hívő keresztényei felfigyelnek IV. Béla égő áldozattá vált leányára; nevének kapcsolatáig pedig évről-évre hallja minden hívő Árpádháznak

és az édes magyar hazának jó hírét.“ — (Erd. Tudósító.)

Margit a középkornak szenteként — egy Assisi Szent Ferencet, Aquinói Szent Tamást, magyarországi Szent Erzsébetet — körül idejében élt, abban a korban, amikor éppen a szentek életében a befelé való hősiesség csodás megnyilatkozásait találjuk. Ezek a szent egyéniségek a lelki elmélyedés, az aszkézis, a lemondás, az önzetlen élet — egyszóval: az akaratérő hősei voltak. Mindörökké megmutatták, hogy mire képes a gyöngye testben az erős lelek.

1242. január 27 én született a dalmáciai Kissa városában. Mikor a tatár hordák től lángba borított országból a királyi család menekült, Mária királyné a szíve alatt hordozta gyermekét. Mar ekkor Istennek ajánlották fel a szűzök a születendő gyermeket, hogy az ország a tatároktól, a végpusztulástól megmeneküljön. Fogadalmukat be is váltották. Tíz éves korában Veszprémből a Nyulak szigetére hozták, mely ma az ő nevet viseli — az apjától épített új, dömés apácakolostorba. Milyen volt itt a királyi dömés szörör élete, azt megkapóan mondja el a régi irodalmunk egyik legkedvesebb emléke, a több mint 400 éves Margit legenda. A szentéletű királyleány erényeivel csakhamar kivált társai közül: az alázatot, lemondást, önsanyargatást emberfeletti módon gyakorolta. A szolgálk szolgálja akart lenni; a legalsóbbrendű munkák végsőét vállalta magára, szortos ruhában járt, betegeket ápol, sokat bűjtött, szegény övet viselt s áhitattal merült el éjjel-nappá tevő imákban. 18 éves korában megkérte a kezét a cseh király, de Margit földi vőlegényért nem hagyta el régi jegyesét. Kiváltképpen alázata nem ismert határt.

„E szentséges szűz, Szent Margit az szony — olvassuk a legendában — mennyi vel földimul vala mindeneket nemességben, annyival inkább erőlködik vala magát meg alázni. E nemesség szent szűz, magyar királynak leánya, hetet tart vala, a konyhán fős vala a sororoknak, faszakakat, tálakat mos vala, a halakat megtisztítja vala nagy hidegségnek idején, úgy, hogy a nagy jeges viznek hidegségétől e gyenge szűznek, az ő kesén-k a bőre meghasadoz vala és vér kijő vala az ő keséből. A konyhát megsöpri vala, fát hord vala hátán, vizet merit vala és ő maga a konyhára viszi vala.“ Az aszkétikus élet fiatalon megtörte egészségét, úgy hogy 29 éves korában „az ő ártatlan, szentséges, méltóságos lelkét ajánlván az ő édesesség jegyesének, elnyugovék az Urban.“ Mulása könnyű volt és tisztas, mint az égbe visszaröppendő sugár — mondhatjuk a költővel.

Hatászáve, hogy a magyar földön járt

az Árpádvérből eredő szépséges virág s mégis e királyi apácának van bőven időszertű mondanivalója a szociális és erkölcsi problémák özönében vergődő korunk számára.

A 13. század kezdetének szociális esakadécai közepette hozták Szent Domokos és Assisi Szent Ferenc egyszerű flai az áldozatos, lemondó felebaráti szeretet új szellemét. A nép szívesen fogadta a szent szegénység hirdetőit s a világ javak megváltóit. Margit a domokosrendi apáca, egy nagy végzetek közt hánykódó kor gyermeke volt. Roppant bűnök és esodálatos életszentség, fektelen gög és alázat, földi javakban való duskás és önként vállalt szegénység harcoltak egymással. Az egyik azért harcolt, hogy kiélvezze a földet, a másik eldobja azt magától, hogy elnyerje az Éget.

Szent Margit nagysága példátlan áldozatában van. Amikor kegyetlen kiméletlenséggel az égért harcolt, a magyar földet és az egész magyar jövődöt védelmezte: hogy erkölcsösebb, istenesebb, tehát erősebb és egészségesebb legyen a magyar. Lemondása, alázatossága — példa az egész magyarság előtt. Így lett az egész magyarság szentje. A szegénység szeretetét a pompa és a fényűzés ellen szereste. Az alázatot, a szegények s betegek szolgálatát az erőszak gögjével állította szembe. A szertelen, fektelen, lemondani nem akaró és végzetesen földies magyar életszemlélet helyébe a kemény és az ösztönöknek parancsolni tudó életet állította.

Magában érekte a bűnös nemzet minden bűnét s úgy hitte, hogy e bűnöknek neki: egyedül kell jóvátennie. Ha az ő lényéből fakadó erőket nem is lehet úgy nézni, mint a külső történelmi erőket: kétségtelen, hogy eppoly fontos szerep van az ország talpraállításában, mint királyi atyjának. IV. Béla a politikai, Margit a lelki újjászületés forrása.

A történelem távlatából nézve tehát ez az ő áldozatos életének értelme:

példát adott az egész nemzet lelki újjászületésére s ezzel előkészítette a magyarságot a jövődö évszázadaira.

Margit esodálatos alakja megragadott és megihletett költőket, írókat, művészeket egyaránt. Kimagaslik az írók közül Gárdonyi, aki remek regényében, az Isten rabjai-ban örök emléket állított az Árpádház e vonzó, csodás hajtásának.

Az Árpádvér gyöngyének, Margitnak szentté avatása nemzetünk nagy örömfünnepe. A szentéletű királyleány erényeinek sugárzó szépsége, hazája megmentéséért hozott áldozatának nagysága legyőzte hét-száz esztendő távlatát s amit a magyar nép hét évszázadon át buzgón óhajtott meg nem szűnt, az most megvalósult: a hőslélek

királyi seregben ott ragyog az otár magasságában, — s mint egykor a tatárdúlás viharában, úgy a mai létéletidők vesszélmei között is, közbenjár Istennél nemzetünk megmentéséért: Erős hitben, lemondásban hősi türelemben kövessék az Arpad sarj királyi lelkének példáját s a súlyos időkben kérjük Szentünknek hathatós pártfogását, segítségét, közbenjárását.

Ady Endre halálának évfordulója.

A napokban lesz huszonöt éve, hogy meghalt a modern magyar líra fejedelme. Két évtizeddel halála után, lassan elültek a harcok, amik személye és költészetét körül folytak. Elültek, hogy helyetadjanak a legáltalánosabb tiszteletnek és a megismerés folytán semmi módon el nem maradható csodálóknak.

Ki volt hát Ady Endre a magyarságnak? Nincs magyar vers az óvéin kívül, amelyben oly tökéletesen, oly megdöbbentően éretni lehetne ennek a többre született fajtának tragédiáját: csillogó tehetséggel életcsuport el nem érni. Keserűen kellett lássa, sorsa egy a fajtájával. Önlismerete feldobja verselben önmagunk legrosszabb és leghátráltatóbb tulajdonságait: tunyaságunk, maradiságunk, haladni nem akarásunk. Lélektelen el akar szakadni ezerszer ettől a földtől, hogy végre megszabadulva ennek a földnek álmos világától repüljön, tudjon a fény és nyugat felé. Amikor hosszú kintlételek után elérkezik a pillanat, hogy megtagadhasa hazáját „a naptalan keletet” „hogymint egy szép tollu sármány madár” nyugatra szálljon, ezer hangon bug fel benne a magyarság, s hűségesebbnél sebb vers-vallomások születtek meg. Irtóak az itthoni kicsinyes gúncsoakodó világtól, ahol éppen azok nem értik meg akikhez szól. Akiknek egész lelke ki kellene, hogy táruljon a magyarság szempontjából örökigének számító versek előtt, megalkotásuk hangjai hallatára. Idegen izléssel agyon tetett magyartömegek nem lárták és nem érezték meg Ady gyökereiből magával hozott ősi magyar izét. Évtizedek kellett halála után, amíg a némileg megjavított izlésű magyarság megismerte, megszerette és magához ölelte törzséből nőtt nagyfiát. Végre, nagy nehezen elérkeztünk odáig, hogy tiszta álszeméremből, nem dugdosott könyvek az ifjúság előtt Ady verses kötetet, de helyesen ismertette azokat, az ifjúság magyarság-tudatának legnagyobb szerzői.

Halálának negyedszázados évfordulóján, szálljon a 1-ikékből a tragikus magyar szellem felé az elismerés és megértés meleg szeretete. D. M.

Hazamegyek a falumba

Szigoru szeme meg se rebben.
Falu még nem várt kegyesebben
Városi bujdosóra.

Titkos hálót értem szótte
S hogyha leborulok előtte,
Bűneim elfelejti.

Vagyok tekozló és eretnek,
De ott engem szánhat, szeretnek.
Rogem az én falum vár.

Mintha pendolyt en látna újra
S nem elnyűve és megsárgulva,
Látom, hogy mosolyog rám.

Majd szól: „Én gyermekem, pihenj el,
Békülj meg az én ós szivemmel
S borulj erős vállamra.”

Csicsijgat, csittit, csókol, altat
S szent, bétés, falusi hatalmak
Útnak majd a sívörmre.

S mint kit az édes anyja vort meg,
Kérsz, szegény, elfáradt gyermek,
Úgy alszom el örökre.

Ady E.

Háziipari szabó-varró tanfolyam,

Általános érdeklődés mellett folyt le folyó hó 17-én délután a Csikszentmárton és csekéfalvi szabó-varró tanfolyam záró vizsgálata. Vizsgabiztosokul jelen voltak Dr. Gál Imre kir. műszaki tanácsos, mint elnök és Fehér Imre iparügyi min. főmérnök, a közjóléti Szövetkezet részéről Adamióza Ilona.

A vizsgát megelőzőleg a 6 hét alatt 20 leány köztük asszonyok is — végzett munkájának k állítását tekintették meg. A vizsgán meg előléti tudásukat adták le.

Úgy a gyakorlati, mint az elméleti vizsgálaton elért eredményért az elnök legteljesebb megelégedését fejezte ki a látottak és hallottak felett. A tanfolyam helyi felügyelője Lászlóné Kömény Brigitta tanítónő és oktatója Ambrus Irén akiket lelkes táppsal köszöntött a közönség.

E gyakorlati tanfolyamon jelenlévő lelkes közönség csak tanulhatott. Jóléti és szociális szempontból, midőn a halgatók között asszonyokat is láttunk, akik nem szegélytélk fiatal lányok között tanulni.

Buzakötvény jegyezhető

A MAROSVÁSÁRHELYI TAKARÉKPÉNZTÁR R. T. csikszentmártoni fiókjánál.

Köztudatunk kezelése.

Nincs tús füst nélkül. A közönlőlóról szóló közmondás is nem mai keletű. Nincs tökéletes emberi munka. Ezekért az alábbiakban senki ne lásson mást mint székely fajtánk jövőjéért való aggodalmát, a melyet már egyszerű közlelygintés-sel nem intézhetünk el. Vagyonainknak csak nem fele közöstermészetű, ezért nem közömbös kezelésük k mikéntje.

Benne van a köztudatban, hogy a közvagyonok kezelése körül sok mulasztás van, amelyek már már elnyeléssel fenyegetnek. Ezzel szemben nem látunk gyökeres javulásra való törekvést legalább is ilyenek gyakorlatilag nem vehetők észre.

Ismétlődnék a hibák, és sok felé elágának, amik azt jelszik, hogy az egész szervezeti működés már alapjában nem megfelelő, a miért nem egyesek, de a rendszer a feloldó.

Vannak tényleges vagyon kezelők a kik nem csak a számadások vezetésében nem értenek, de még a számtani alap műveletekkel sincsenek tisztában. Iratokat kellene kezelniök, de a nevelés felirása is nehezen megy. Százszeket kezelnek, de hiányzik a pénzügyi kérely, ezt helyettesíti az elnök ur zsebe. Sulyos ezeket szabályszerű elszámolás nélkül vesznek be, és adnak ki. Csoda-e hát a pörök lavínja. Az irattárakban a legfontosabb iratok nem találhatók meg, mert nincsen rendes iroda vezetés. Egyik másik vagyonra tesz szert a közvagyonok kezelése körül, de ez nem akar figyelmeztető lenni, hanem még nagyobb megbízhatóságot kap, hogy az új területen is szerzhessen. A nép sutlog, de senki nem akar a sikra kiállni, mert a paragrafusok köze úgy beszerítik, hogy az igazság keresése közben megőkerül hajba. Így burjánzik napról napra jobban a gaz Szegények vagyunk, akik minden napi kenyérért egymás támogatására vagyunk utalva.

Képzett nem akad, aki a sikra ki mer állni. A fentiek alátámasztására néhány kérdést teszlek fel. Igaz-e, hogy vasutjaink megindulása után napról napra a vagonok száza hagyják el meggyenket, deszkával és fával megrakva? Igaz-e, hogy a deszka nemcsak ma, hanem mindenkor drága kincs volt? Igaz-e hogy bármely vállalatot akarjunk megindítani, az székely szempontból már a kezdet kezdeténél el akad, mert a mint mondjuk nincs pénz? Hol van a sok deszkának és fának az ellenértéke? Igaz-e hogy a falvakban terdlig sárba kell járjunk? Igaz-e, hogy legtöbb községben még azok a lakók sincsenek meg a melyekre köz szempontból egető szükség van? Igaz-e hogy leányaink munka hiány címén ezrel szolgálnak minde felé?

Igaz-e, hogy a rajok forrását legtöbbször lent keresik, holott fent könnyebben volna segíthető? Igaz-e, hogy ha a nyáj tilosba megy legelni nem a nyáj de a pásztor a hibás? Igaz-e, hogy a közvagyonok kezelői soha, egy állandó jellegű igazi komoly tudástadó oktató egyesületet össze hiva nem voltak? Igaz-e, hogy elég sokan vannak olyanok is, a kiknek a mai állapot is tetszik? Igaz-e, hogy egy rendesen fizetett, mindenkor felelősségre vonható egyéntől sejnálnak pár ezer pengő fizetést, közben a felelőtlenség, ingyen munka miatt százszeket is csusztek el?

Ha igaz mondjunk mea culpa't, ha nem igaz úgy a fenti sorokat tekintsük egy fajtájáért aggodó szív megnyilvánulásának, a mely senkit bánthat egyénileg nem akar, csak anagy közönség iránt akar érdeklődést kelteni. Figyelő.

Bocsánatot kérünk.

Ki a hadiözvegy...

A háboru dühöng. Minden percen készen kell álljunk arra, hogy vérünket, életünket vagy testi épségünket áldozzuk. Előrendű kötelesség tehát, hogy olyan törvényekkel gondolkodjunk a háboru áldozatainak sorsáról, amely mindenképpen méltó a nemzethez. Az elmúlt, régi nagy háboru után a megcsonkított Magyarországnak sem volt abban a helyzetben, hogy a hadigondozottakról érdemük szerint gondolkodjon. Az ország szegény és kiszolgáltatott volt. Ennekforgva a hadirokkantörvénye is sok kívánni valót hagyott. Az új háboru elleni merülök nagy gondot okoz az ország-vezetésnek. Mégis figyelembe kell idéznünk, hogy ezek a zót első helyen kell álljon a háboru áldozatairól való gondoskodás. Nézzetjük azokat

az igyekezeteket, amivel a kormányzat ezt a kérdést rendezti. Katsógt-lenül sok jóakaró és nagy gondoskodás nyilvánul meg a háboru sebelnek gyógyítása iránt. Mégis megtörténik sokszor, hogy ennek dacára mégis bajok vannak. Ennek első sorban az az oka, hogy a román megszállás idején elszakadt rokkantak helyzete nincsen összehangba hozva a törvény szellemével. Ennek következtében igen gyakori az az eset, amikor a viesszátért részekben egész tömegeket kizár a hadirokkant törvény a kedvezményekből.

Figyeljük csak meg a következő példát. A törvény szerint, ki a hadiözvegy. Azt mondja, hadiözvegy az a nő, akinek a férje I. vagy II. járadékosztályu hadirokkant volt s mint ilyen bármintó betegségben meghalt, ha a házasság legkésőbb a szolgálat megszűnését követő két éven belül kötötték.

Tessék csak megnézni mekkora méltánytalanság van a rendelkezés mögött. Ennek a vármegyének vitéz katonái az 1914—18-ik világháboruban legtöbbször 18 és 20 éves korukban hadirokkantak lett k. 1918-ban összeomlottunk. Erdély román megszállás alá került. A legtöbb súlyos sebesült még két három esztendőig kórházi ágyon hanyodott. Már most a rendelet nem törődve mindezekkel a szörnyű történelmi időkkel azt a követelményt támasztja, hogy a 18, 20 éves korban megvakult vagy lábát, karját elvesztett hadinyomorultnak a szerelém után kellett volna néznie, hogy a sebesülésétől számított két éven belül a házasság révén érkezen. Bocsánatot kérünk annyit a rendelkezésnek legalább merlelegnie kellett volna, hogy a megvakult, a végtagját elvesztett ember rövid két esztendő alatt még nem esik át a rokkantság otkozta lelki válságon sem. A hadivaktól nem lehet azt követelni, hogy két esztendő alatt házasság után kezdjen „nézni”, a láb nélkülitől, hogy frigy után kezdjen „szolgálni”.

Egyezőval Erdély területén nincsen olyan súlyos hadirokkant akiket az 1918-á összeomlás után két esztendőre olyan jól ment volna, hogy megházasodjon. Ebből most a tragédia egész sora lát tkezik. A hadirokkantak valamikor 1930-ban és 1940-ben magukra találtak megrapták azt az áldozatos élettársat aki egy hadinyomorulthoz hozzá merete kötni az életét. A hadirokkant meghalt közben. Most egymás után bírálják el felelőségeiknek a kérvényt és minden esetben elutasítják keresetüket, azon a címen, hogy a hadirokkant a házasságot a katonai szolgálat megszűnése után két esztendőn belül nem kötötte meg.

Hát bocsánatot kérünk ha mi háboruzni akarunk, ha mi áldozatot kívánunk a polgárainktól akkor ilyeneknek nem szabad megtörténni. Azonnal módosítani kell ezt a rendelkezést. Fogadják csak el azt a nyomorultat hadiözvegynek minden esetben ha volt benne lélek aboz, hogy életet hozzá kösse a hazának bármelyik hősi áldozatához.

Vak János, félkaru Péter...

Csak tovább ószintén Figyeljük meg és látjuk, hogy népünk között a hadinyomorékságnak semmi erkölcsi tekintélye nincs. A hősi áldozat népünk egyszerű ítélése szerint tökéletesen egy és ugyanaz a született nyomoréksággal. Falvainkban a legsúlyosabb hadivak egy pár esztendő mulva „Vak János” melléknévvél kerül forgalomba, a lá nélküli hadirokkant pedig egy egész életen keresztül viselheti a „lábatlan Péter” címet és jellegét.

A baj ott van, hogy nem igyekszünk komoly sulyt adni annak a nagy és véres áldozatnak, amely háborus időkben mindnyájunkat érhet, ha becsütellet teljesítjük kötelességünket a hadi-áldozatot nem támogatjuk érdeme szerint. Nem nyunk olyan mértékben hóna alá a hadinyomoréknak miután azt megérdemelné. Csak divatos hangulatokban érdekel a sorsuk. Azután nem. Mótá sürgetjük, hogy tessék állandó kedvezményes utazást biztosítani a hadigondozottaknak. Ez semmi pénzbe nem kerül. A vonat amuzsia jár. A népünk szemébe pedig még keső nemzedékek előtt is egy rang az, hogy valakinek a vasuton ingyen jögye van. Ervsszóval ha semmi nyomot nem látjuk a társadalm megbecsülésének, ne csodáltozunk azon, hogy a hadirokkantság nem kapja meg a kívánt értelmét és erkölcsi sulyát.

Tanuló, gyakornok és vaskereskedő segéd
azonnali belépésre felvételük az
Agroferra R. T., Marosvásárhely,
vas- és műszaki Kereskedésében.

